

Figuri remarcabile de Patriarhi

Maica Bisericii a adunat la sânul ei un număr considerabil de clerici care, prin purtarea și personalitatea lor, au dat dovadă de râvnă, dragoste și credință în activitatea lor, atât la nivel civic cât și pedagogic. La nivel civic semnalăm strădaniile pentru menținerea și întreținerea sfintelor lăcașuri de închinare aflate în regiunea Palestinei, iar la nivel pedagogic, vorbim despre scrierea și publicarea unor cărți, sprijinirea școlilor, precum și continua activitate de călăuzire duhovnicească a creștinilor ortodocși.

Theofanis al III-lea (1608-1644)

La începutul secolului XVII tronul Patriarhiei Ierusalimului i-a fost încredințat lui Theofanis al III-lea, supranumit Karakallos, nepotul predecesorului său Sofronie. Theofanis s-a aflat în relație de prietenie cu renumitul Chiril Loukaris, lucru care a dus la intensă colaborare cu privire la problema arzătoare legată de lăcașurile de închinare. De altfel, în secolul XVII ordinele monastice latine începuseră deja strădaniile de a-și însuși lăcașurile de închinare cu orice chip. Atitudini dușmănoase venite din diferite părți, mituiri și promisiuni au atacat fără milă Patriarhia care încerca să protejeze lăcașurile de închinare. Theofanis a fost întemnițat de două ori și a scăpat de moarte printr-o minune. Și-a continuat activitatea în Moscova și în Iveria, unde a lucrat din greu pentru reabilitarea tagmei clericale și a contribuit la călăuzirea duhovnicească a ortodocșilor. În plus, a arătat râvnă pentru refacerea obștii aghiotafite, așa încât monahii aghiotafiți au putut să facă față tuturor acestor primejdii care amenințau Patriarhia. Lucrarea sa cuprinde și numeroase epistole patriarhale care tratează teme de dogmatică și organizare.

Paisie (1644-1661)

După Theofanis a urmat la tronul patriarhal Paisie, ce s-a ocupat îndeosebi cu problema Abisinienilor, care erau sprijiniți de romani. Acest lucru a fost până la urmă în favoarea monahilor greci, ceea ce a stârnit mânia armenilor, care l-au clevetit. După multe chinuri martirice, Paisie a sfârșit în temnița imperială. Sprijinitor al său a fost Dositei care devenise membru al obștii aghiotafile. Mai târziu, Paisie a pornit într-o călătorie pentru a ajuta financiar obștea și a continuat lucrarea predecesorului său în Rusia și Iveria. A murit la picioarele lui Dositei și a fost urmat la tron de Nectarie, care era un monah învățat.

Nectarie (1661-1669)

După ce a terminat studiile la școala sinaită a Sfântei Ecaterina, a devenit monah la Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Muntele Sinai. Lucrările pe care le-a săvârșit, ca Patriarh, cu sprijinul lui Dositei, sunt: micșorarea datoriei Sfântului Mormânt, restaurarea bisericii din Betleem, refacerea parțială a Bisericii Învierii și înființarea de școli. Determinantă însă a fost activitatea lui culturală. În lucrarea sa „Rezumat al istoriei eclesiastice și laice”, prezintă istoria Muntelui Sinai și a mănăstirii de acolo, precum și istoria împăraților Egiptului. De asemenea, a scris multe opere teologice, care îl arată ca pe unul dintre cei mai de seamă teologi ai Bisericii Ortodoxe. La urmă, fiind epuizat, i-a cedat tronul lui Dositei.

Dositei (1669-1707)

Dositei a fost o personalitate complexă, având, în cadrul obștii aghiotafile, o intensă activitate, desfășurată pe mai multe planuri. A depus multe eforturi pentru sfintele lăcașuri de închinare, a întreprins multe călătorii cu scopul de a aduna bani pentru Sfântul Mormânt, s-a îngrijit de înființarea de tipografii grecești în diferite mănăstiri, unde a publicat scrierile sale: „Tom al împăcării” și „Tom al iubirii”. Marea lui operă „Istoria Patriarhilor Ierusalimului” a fost publicată mai târziu de nepotul lui, Hrisant, care i-a fost și urmaș la tron. Interesul lui pentru educație l-a determinat să înființeze și să consolideze școli în Palestina, în Principate și în Moscova.

Hrisant (1707-1730)

Hrisant a continuat activitatea predecesorilor lui privitoare la apărarea sfintelor lăcașuri de închinare și a reușit să finalizeze lucrarea de restaurare a Bisericii Învierii. Datorită relațiilor pe care le avea cu principii renumiți, a contribuit la întărirea Sfântului Mormânt pe plan economic. Dar, mai ales în privința educației a furnizat mult ajutor. El însuși a studiat la Academia patriarhală din Constantinopol și a acordat o mare importanță lucrării de înființare și consolidare a școlilor, mai ales în zonele aflate sub stăpânire turcească. Hrisant studiase astronomia și matematica și a alcătuit o lucrare de astronomie cu titlul „Introducere în geografia sferelor”, precum și lucrarea „China înrobită” care constituie o descriere a istoriei chinezilor. A scris multe epistole cu felurite teme și a călătorit în multe țări. Neîndoielnic, reprezintă o personalitate strălucită, care a marcat perioada Bisericii Sionului.